

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ
إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ لَيُذَرِّكُ بِحُسْنِ خُلُقِهِ دَرَجَةَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ.

Muhterem Müslümanlar!

Ahlak, insanda “huy” dediğimiz meleke anlamına gelir ve özel bir hâldir. Bu meleke ya hayırlı bir netice verir ya da hayırsız ve zararlı bir sonuç ortaya çıkarır. Bundan dolayıdır ki, ahlaki özellikler güzel ve çirkin diye iki kısma ayrılır. Edep, tevazu ve kerem güzel huyların eseri iken; sefahat, kibir, cimrilik gibi özellikler ise çirkin huyların eseridir. Edep, İslam’ın güzel saydığı söz ve davranışlardır. Bu itibarla edep, bilimum hayır, zarafet, usluluk, güzel huy ve ahlak demektir. Bunun içindir ki, Müslümanların güzel huy ve edeplerle donanmış olması gerekir. Çünkü İslam’ın güzellikleri ancak güzel ahlak ve edep renkleri içinde sergilenebilir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **“Şüphesiz mümin, güzel ahlakı ile (çokça nafil) namaz kılanın, oruç tutanın derecesine ulaşabilir.”**¹

Muhterem Kardeşlerim!

İslami ahlak ve edepin kaynağı elbette onu insanlığa taşıyan Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)’in sahip olduğu ahlaki ve edebî özelliklerdir. Kur’an o ahlakı övmüş ve şöyle vasıflandırmıştı: **“Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin.”**² Dolayısıyla bizlerin ahlak ve edep anlayışı, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)’in ahlak ve edep anlayışı olmak durumundadır. Müslüman, herkese doğru söyleyen ve herkese karşı doğru davranışta bulunan kişidir. Hz. Peygamber (s.a.v.)’in de en başat özelliği sıdk, yani doğruluk sahibi oluşudur. Zaten İslam’ın bütünü, bir anlamıyla sıdk sistemidir. Şu âyet-i kerîme buna işaret etmektedir: **“Sıdkı getiren ve onu tasdik edenler var ya, işte onlar muttakilerdir.”**³

Aziz Kardeşlerim!

Doğruluğun mekânı kalptir. Kalp doğru olursa, dil de, fiiller de doğru olur. Doğru olan insanlar ise kurtuluşa ermiş, takva derecesine ulaşmış kişilerdir. Müslüman, ahbine sadık ve verdiği sözde mutlaka duran insandır. Bu sıfatlar toplumu oluşturan fertlerin birbirlerine güvenmelerini sağlar ve birbirlerine kenetlenen tuğlalar durumuna getirir. Sözü yerine getirmemek münafıklık alametlerinden sayılmıştır. Bu bakımdan **“Ey iman edenler! Sözleşmeleri yerine getirin.”**⁴ ve **“Ahdi de yerine getirin. Çünkü verilen sözde elbette sorumluluk bulunur.”**⁵ ayetleri önemlidir. Müslüman, hem Allah ile ilgili emir ve yasaklara, hem de kullar ile ilgili haklara, insani ilişkilerle ilgili emir ve yasaklara dikkat etmelidir. Allah’a ait hakların korunmasına dikkat edilirken, bir yandan da ahlak güzelleştirilmeli, insanlara olan davranışlarda hukuka dikkat edilmelidir. Ayrıca Müslüman, bir başkasına haset etmez, insanlara ve hayvanlara yumuşak davranır, merhametli olur, affedici ve bağışlayıcı olur. Müslüman hoşgörülü ve güler yüzlüdür, emanete riayet eder. Bunların tamamı güzel ahlak ve edep kurallarıdır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **“Eğer sende şu dört özellik varsa dünyadan kaybettiğin önemli değil: Emaneti korumak, doğru sözlülük, ahlak güzelliği ve yemede haramdan korunup helali gözetmek.”**⁶

¹ Ebû Dâvûd, Edeb, 8; Tirmizî, Birr, 62

² Kalem suresi, 68:4

³ Zümer suresi, 39:33

⁴ Mâide suresi, 5:1

⁵ İsrâ suresi, 17:34

⁶ Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 177